

применяются различные подходы к генерированию и детализации затрат. Так, делегирование работникам полномочий и ответственности за выполнение работ для справедливости вознаграждения, установка связи между субъектом и объектом управления затратами помогут сократить итоговые расходы предприятий и повысить их конкурентоспособность.

Список литературы

1. Абдуганиева Г. Яхяева Д. Совершенствование учета и анализа доходов и расходов предприятий // Бюллетень науки и практики. 2019. С. 278-282.
2. Горин А.А. Особенности организации бухгалтерского учета в дорожном строительстве// Economy and Business vol.1. 2019. С. 74-77
3. Ишкулова Г.Р. Мурзагалина Г.М. Рекомендации по эффективному управлению затратами // Экономика и социум №1(44). 2018 С. С. 1147-1150

4. Колегова А.А. Бюджетирование как основной инструмент управленческого учета: магистерская диссертация. - Екатеринбург. 2019. – 107 С.

5. Митрофанова, Г.В. Управление снижением затрат на качество продукции с использованием функционально-стоимостного подхода // Потребительская кооперация. 2018. № 2 (61). С. 56-59.

6. Сафарян Б. Анализ финансового состояния предприятия инженерно-строительной сферы как основа формирования его финансовой политики//Академия педагогических идей «Новация» №6. 2018. С. 1-10

7. Седова, И.Н. Кирьянова В.А. Стратегический подход к управлению затратами в экономических субъектах // Управленческий учет. 2018. № 2. С. 10-14.

8. Тропин А.И. Использование метода «стандарт - кост» при оптимизации затрат// E-scio. 2018 С. 1-8

УДК 336.02

JEL Classification G38, H3

ГРНТИ: 06.73.15

Slatvinska Maryna.

*Doctor of Economics, Associate Professor,
Professor of Finance Department
Odessa National University of Economics
(Odessa)*

FISCAL POLICY PRINCIPLES OF UKRAINE: CHALLENGES OF DIGITALIZATION

Слатвинская Марина Александровна

*доктор экономических наук, доцент,
профессор кафедры финансов
Одесский национальный экономический университет
(м. Одесса)*

ПРИНЦИПЫ ФИСКАЛЬНОЙ ПОЛИТИКИ УКРАИНЫ: ВЫЗОВЫ ЦИФРОВИЗАЦИИ

Слатвінська Марина Олександрівна

*доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри фінансів
Одеський національний економічний університет
(м. Одеса)*

ПРИНЦИПИ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Annotation. The article reveals the essence and explores the principles of the formation and implementation of the fiscal policy of Ukraine in the context of the digitalization of the economy. It is proved that they are fundamental principles that reflect the laws of formation and implementation of fiscal policy, express the essence of phenomena and real processes in the fiscal regulation system. It is noted that when examining the principles of fiscal policy, the latter should be considered as a phenomenon, and as a process, given its dynamism. It is proposed to single out the general principles of fiscal policy, the observance of which is mandatory in the process of formation and implementation of the fiscal policy of Ukraine, and the specific principles that are characteristic of each structural and functional component of fiscal policy.

Анотация. В статье раскрыта сущность и исследованы принципы формирования и реализации фискальной политики Украины в условиях цифровизации экономики. Доказано, что они являются основополагающими принципами, которые отражают закономерности формирования и реализации фискальной политики, выражают сущность явлений и реальных процессов в системе фискального

регулювання. Отмечено, что исследуя принципы фискальной политики, последнюю следует рассматривать как явление, и как процесс, - учитывая ее динамичность. Предложено выделять общие принципы фискальной политики, соблюдение которых является обязательным в процессе формирования и реализации фискальной политики Украины, и специфические принципы, которые характерны для каждого структурно-функционального компонента фискальной политики.

Анотація. У статті розкрито сутність та досліджено принципи формування і реалізації фискальної політики України в умовах цифровізації економіки. Доведено, що вони є основоположними засадами, які відображають закономірності формування і реалізації фискальної політики, виражають сутність явищ та реальних процесів в системі фискального регулювання. Зазначено, що досліджуючи принципи фискальної політики, останню варто розглядати як явище, і як процес, - враховуючи її динамічність. Запропоновано виокремлювати загальні принципи фискальної політики, дотримання яких є обов'язковим у процесі формування і реалізації фискальної політики України, та специфічні принципи, які є характерними для кожного окремого структурно-функціонального компоненту фискальної політики.

Keywords: *fiscal policy, principles, digitalization, tax policy, budget policy, debt policy, social policy.*

Ключевые слова: *фискальная политика, принципы, цифровизация, налоговая политика, бюджетная политика, долговая политика, социальная политика.*

Ключові слова: *фискальна політика, принципи, цифровізація, податкова політика, бюджетна політика, боргова політика, соціальна політика.*

Постановка проблеми. Сучасні умови розвитку української економіки, яка стала на шлях цифровізації, вимагають нових, більш інноваційних та раціональних рішень у фискальній сфері й підвищення адаптивності фискальної політики. Про обрання відповідного напрямку йдеться в Розпорядженні КМУ «Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації» [1], де серед основних цілей цифрового розвитку окреслено: прискорення економічного зростання та залучення інвестицій, трансформація секторів економіки в конкурентоспроможні та ефективні, технологічна та цифрова модернізація промисловості та створення високотехнологічних виробництв та інше.

Зазначене вимагає впровадження стимулів і мотивацій для заохочення бізнесу та індустрій економіки в цілому до цифровізації та усунення законодавчих, інституційних, фискальних та інших перешкод, які заважають розвитку цифрової економіки. У цьому контексті саме фискальна політика, виступаючи інструментом регулювання економіки та однією зі складових державної політики, має сприяти реалізації поставлених завдань. З огляду на зазначене, засади її формування та реалізації повинні відповідати вимогам епохи цифровізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковий інтерес до проблематики фискальної політики як в Україні, так і в світовому масштабі зростає. Питаннями формування і реалізації фискальної політики займалися і займаються зарубіжні та українські вчені серед яких: Р. Прайс, Голик М. М., Карлін М. І., Дуліба Є. В., Шевченко В. М. та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак, не применшуючи напрацювань науковців, слід зазначити, що низка проблемних аспектів у цій сфері потребує подальшого дослідження. Безпосередньо йдеться

про принципи формування і реалізації фискальної політики України в умовах цифровізації.

Мета статті. Сформулювати та обґрунтувати основні принципи формування і реалізації фискальної політики України в умовах цифровізації.

Виклад основного матеріалу. Першоосновою формування та реалізації фискальної політики держави виступають її принципи. Під принципами найчастіше розуміють: «основне вихідне положення якої-небудь наукової системи, теорії, ідеології; засади; особливість, що покладена в основу створення або здійснення чогось; переконання, норма, правило, яким керується хтось у житті і поведінці» [2]. Саме з таких позицій принципи розглядаються в філософській науці, тоді як з позиції управління вони трактуються як «...встановлені, загальноприйняті поширені правила господарських дій і властивостей економічних і соціальних процесів» [3, с. 254].

Принцип визначений об'єктивними закономірностями управління та відбиває найбільш стійкі і загальні риси в прояві цих закономірностей. Досліджуючи принципи фискальної політики, останню варто розглядати як явище, і як процес, - враховуючи її динамічність. Принципи фискальної політики відображають сутність явищ та реальних процесів в системі фискального регулювання. Вони є основоположними засадами, які відображають закономірності формування і реалізації фискальної політики.

І хоч єдина, усталена точка зору щодо принципів формування і реалізації фискальної політики відсутня, однак, слід зазначити, що вони не повинні суперечити принципам формування і реалізації економічної та фінансової політик держави. Серед принципів останньої науковці виокремлюють: «принцип цілеспрямованості, пріоритетності, комплексності, адаптації, ефективності» [4]. А також: «субсидіарності, відкритості, прозорості, самостійності, ефективності, пріоритетності, послідовності» [5].

Втім, динамічність розвитку економіки вимагає аби фискальна політика та засади на яких вона будується відповідали вимогам сучасності. З огляду

на це є сенс сформулювати принципи фінансової політики враховуючи глобалізаційні процеси та виклики діджиталізації. Наприклад, Карлін М. І., досліджуючи особливості фінансової політики, акцентує увагу на тому, що «в умовах глобалізації фінансова політика держави суттєво модифікується, розширюючи свої функції та завдання. Її основним завданням стає стимулювання інноваційного розвитку країни» [6]. Слід зазначити, що таких же особливостей вона набуває і в епоху цифровізації.

Натомість Дуліба Є. В. розкриваючи особливості фінансової політики серед основних її проблем називає «неефективні і негнучкі видатки, слабкий фінансовий менеджмент, постійне перевищення та швидке зростання зобов'язань стосовно бюджетних ресурсів, що спричинює постійне коригування бюджету й податкового законодавства й ускладнює адміністрування й прогнозування податків» [7], а Р. Прайс [8], проводячи дослідження в фінансовій сфері, зосереджує увагу на необхідності мінімізації боргових ризиків затяжних бюджетних дефіцитів. Такі висновки свідчать про те, що назріла необхідність більш поглибленого розгляду принципів формування і реалізації фінансової політики в їхньому загальному та специфічному проявах, а саме в розрізі її структурно-функціональних компонентів.

Існує думка, що [9, с. 400-402] принципи формування фінансової політики є сенс розподіляти залежно від її виду, а саме стимулюючої або стримуючої. Втім, така позиція Шевченко В. М. не дозволяє у повній мірі висвітлити принципи фінансової політики, адже, розкриваючи науковий підхід до їхнього формування, автор акцентує увагу лише на податковій складовій, лишаючи поза увагою інші структурно-функціональні компоненти фінансової політики. З висвітленою позицією автора не можна погодитись ще й з огляду на те, що ним розглядаються лише принципи формування фінансової політики, тоді як принципи реалізації фінансової політики взагалі не розкрито.

Враховуючи вище зазначене і базуючись на управлінському підході вважаємо за доцільне

виокремлювати загальні принципи фінансової політики, дотримання яких є обов'язковим у процесі формування і реалізації фінансової політики та специфічні принципи, які є характерними для кожного окремого структурно-функціонального компоненту фінансової політики (рис.1).

Застосовуючи управлінський підхід на основі системи процесів та базуючись на так званому PDCA циклі (цикл Демінга), сконцентрувавши увагу на процесі прогнозування на першому циклі, є сенс зазначити, що на кожному із процесів прогнозування, планування, реалізації, контролю, корегування (на основі співставлення план, прогноз, факт) знаходять своє втілення ті чи інші загальні та специфічні принципи. Слід зазначити, що дотримання загальних принципів є необхідною, однак не абсолютно достатньою умовою успішного формування і реалізації фінансової політики, адже варто враховувати безліч інших факторів. Втім, ігнорування принципів обов'язково призведе до підвищення фінансових ризиків.

Дотримання принципу стратегічної направленості передбачає розробку середньострокових і довгострокових основоположних цілей, формування цілісної системи заходів держави, спрямованих на реалізацію мети, завдань та пріоритетів довготривалого курсу фінансової політики, що у підсумку дозволить вирішувати глобальні завдання, визначені економічною стратегією. Заходи уряду, які пропонуються до впровадження у фінансовій сфері, мають бути науково обґрунтованими, що дозволить зменшити фінансові ризики, уникнути дисбалансів і мінімізувати можливі втрати. Тоді як принцип пріоритетності дозволить чітко встановити пріоритети тих чи інших джерел доходів у конкретних умовах розвитку економіки та напрямків і структури витрат для цілей соціально-економічного зростання.

Додержання принципу прозорості у процесі формування і реалізації фінансової політики дає змогу залучити до цього процесу різних фахівців для уточнення необхідної інформації, встановлення критеріїв й обмежень, завдань тощо.

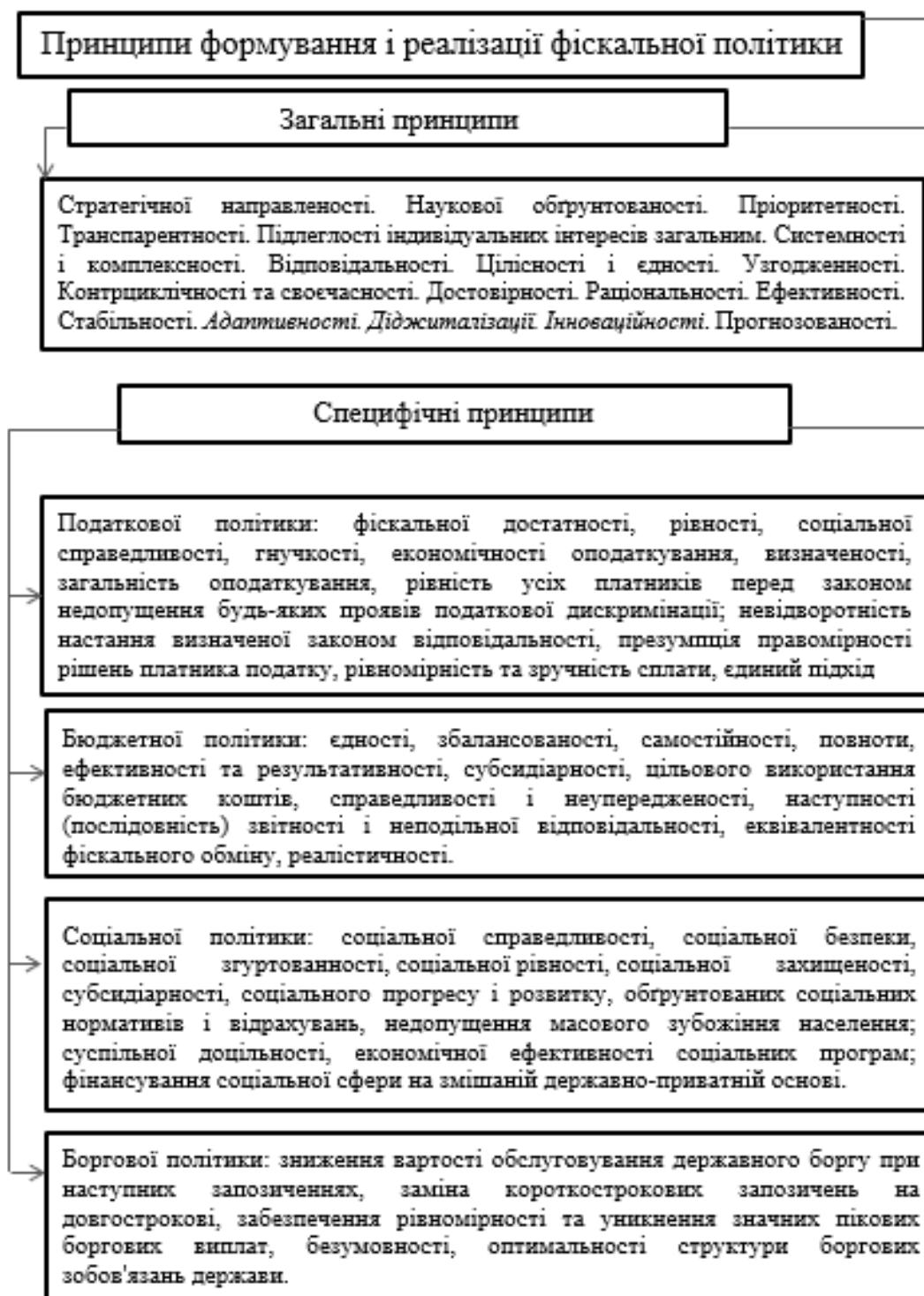

Рис. 1. Загальні та специфічні принципи формування і реалізації фінансової політики України (розроблено автором)

Крім того, доводиться інформація до кожного зацікавленого суб'єкта, що в результаті дозволяє ліквідувати «недоліки» та «вузькі місця», а також забезпечує оперативність публічного представлення стратегії фінансової політики, інформування громадськості щодо цілей діяльності уряду, правових, інституційних і економічних основ, принципових рішень та їх обґрунтування, даних і інформації в доступній формі та на своєчасній основі.

Підпорядкованість індивідуальних інтересів суспільним інтересам це принцип фінансової політики, який має додержуватись, аби особисті мотиви суб'єктів фінансових відносин, які формують та реалізують фінансову політику не стали на заваді стратегічним цілям соціально-економічного розвитку (мінімізація лобіювання), при цьому гармонійно поєднуючи суспільні, приватні і державні інтереси. Важливим в процесі формування і реалізації фінансової політики є

дотримання принципу системності й комплексності. В його основі – багатоаспектність і необхідність врахування всіх структурно-функціональних компонентів фінансової політики та взаємозв'язків між ними. Завдяки цьому можна буде уникнути односторонніх висновків, неузгодженості, неефективності витрачання бюджетних коштів, конфлікту інтересів різних суб'єктів тощо.

Дотримання принципу відповідальності передбачає відповідальність посадових осіб, які беруть участь у процесі формування і реалізації фінансової політики. Це дає змогу закріпити комплекс відповідних робіт між різними учасниками для виконання усіх поставлених завдань. Мова йде про чітке встановлення функцій, завдань, повноважень та відповідальності кожного із учасників. Окрім того, цей принцип акцентує увагу на необхідності дотримання кожним відповідальним суб'єктом виокремлених принципів формування і реалізації фінансової політики. Тоді як принцип цілісності і єдності передбачає внутрішню єдність, пов'язаність усіх компонентів фінансової політики в єдине ціле, що виявляється у взаємозв'язку і взаємодії тактичних задач та стратегічних цілей.

Формування і реалізація фінансової політики, яка є складовою фінансової політики держави, має відбуватись за принципом узгодженості з іншими політиками (монетарною, зовнішньоекономічною та ін.), їх стратегією та тактикою. Водночас має дотримуватись принцип контрциклічності та своєчасності, тобто корегування фінансової політики, мають бути своєчасними, аби згладжувати циклічні коливання економіки та досягати поставлених цілей при швидкозмінних умовах.

Слід зазначити, що важливим є дотримання принципу достовірності. Інформація, що надається для обробки та прийняття рішень має бути достовірною, відкритою і прозорою (бажане не може видаватись за явне). Лише за таких умов можливі правильні цільові орієнтири та їх подальше досягнення. Тоді як використання суперечливої, недостовірної та неповної інформації може призвести до небажаних результатів.

Принцип раціональності є одним з основних принципів формування і реалізації фінансової політики з огляду на його складність і багатоаспектність. Мається на увазі, що формування і реалізація фінансової політики повинні відбуватись розважливо та розумно і одночасно як у просторовому, так і у часовому, законодавчому, моральному, орієнтованому на ціль аспектах. Тобто, йдеться про вільний, усвідомлений вибір ефективних засобів досягнення мети; досягнення цілей у бажаний термін з мінімальними витратами; відповідність результату й використовуваних засобів його досягнення; відповідність прийнятим у суспільстві нормам

загальнолюдської моралі й етики; законотворчість використовуваних засобів і результату; синтез універсального та індивідуального; динамічність.

Принцип ефективності виражається у вигодах, які отримує суспільство від реалізованих заходів фінансової політики (економічних, соціальних, екологічних та ін.). Тоді як принцип стабільності передбачає здатність системи функціонувати, не змінюючи свою структуру у часі (певний, встановлений, період часу).

Адаптивність є однією з функціональних характеристик і критеріальних ознак тактики, межі та орієнтири якої задаються стратегією. Остання, як правило, формується під впливом ідеологічних засад, натомість тактика безпосередньо залежить від заходів уряду, а тому може як гальмувати/прискорювати чи обмежувати стратегію фінансової політики. Як результат, відмічається неузгодженість дій окремих інститутів державної влади, державного управління та місцевого самоврядування. Адаптивність передбачає необхідність своєчасного коригування вхідної інформації, що пов'язано із динамічністю середовища. Дотримання принципу адаптивності дозволяє гнучко та швидко реагувати на екзогенні та ендогенні чинники, загрози і ризики, пристосовуватись до зміни середовища з урахуванням пріоритетів стратегії соціально-економічного розвитку.

Останніми роками у світі прискорюються процеси діджиталізації, що в умовах модернізації фінансової системи вимагає дотримання відповідного принципу в процесі формування і реалізації фінансової політики. Цей принцип передбачає налагодження системи прогностичних досліджень та формування адекватного інтерпретування інформаційних потоків у фінансовій сфері для формування оптимального управлінсько-організаційного рішення із застосуванням діджитал-технологій, формування єдиного інформаційного простору, всебічне використання інформації як рушійного ресурсу, використання технологій цифрових трансформацій.

Принцип інноваційності - генерування нових, креативних ідей, застосування інноваційного інструментарію у процесі врегулювання існуючих протиріч, вирішенні проблем у фінансовій сфері та прийнятті управлінських рішень.

Дотримання принципу прогнозованості дозволить передбачати характер впливу і наслідки прийнятих заходів для соціально-економічного розвитку (чітке бачення наслідків реалізації запроваджених середньо і довгострокових заходів фінансової політики).

Що ж стосується специфічних принципів формування і реалізації фінансової політики, то їхня характеристика надана в таблиці 1.

**Характеристика окремих специфічних принципів формування і реалізації
фіскальної політики України**

Принципи	Характеристика
Специфічні	
Самостійності	Самостійно формувати, розподіляти та визначати напрями використання фінансових ресурсів місцевих бюджетів та забезпечується закріпленням за місцевими бюджетами відповідних джерел надходжень
Фіскальної достатності	Встановлення податків та зборів з урахуванням необхідності досягнення збалансованості витрат бюджету з його надходженнями
Гнучкості	Можливість відносно швидкого реагування на зміни в економічній системі
Справедливості	Встановлення податків і зборів відповідно до платоспроможності платника
Субсидіарності	Розподіл видатків між державним і місцевими бюджетами базується на максимально можливому наближенні надання гарантованих послуг до їх безпосереднього споживача
Реалістичності	Постановка лише тих цілей які можна буде досягнути
Послідовності	Формування політики на наступний період із врахуванням досягнень і завдань пройденного періоду, а також її відповідність цілям фінансової політики та економічної політики.
Соціального страхування	Фінансування здійснюється за рахунок внесків членів страхового об'єднання, які за настання страхового випадку отримують соціальні виплати, обсяг яких залежить від розміру страхових внесків
Соціального забезпечення	Надання соціальних послуг та виплат фінансуються за рахунок державного бюджету (фінансування соціальних потреб з коштів оподаткування)
Безумовності	Безумовність виконання усіх взятих державою зобов'язань перед інвесторами і кредиторами
Мінімізації ризиків	Максимальне зниження впливів коливань кон'юнктури світового ринку капіталів і спекулятивних тенденцій ринку цінних паперів на ринок державних зобов'язань
Оптимальності структури	Підтримання оптимальної структури боргових зобов'язань за термінами обертання і погашення

Висновки і пропозиції. В сучасних реаліях, коли загострюються внутрішньополітичні та соціально-економічні проблеми, динамічно впроваджуються діджитал-технології, виникає необхідність підвищення дієвості і ефективності фіскальної політики, особливо з огляду на її роль в економічному розвитку, а саме - забезпеченні фінансування і надання якісних публічних послуг як важливої складової рівня добробуту населення. Це дає підстави стверджувати, що у контексті досліджуваної проблематики існуючий перелік загальних принципів доцільно доповнити вище наданими засадними вимогами такими як: адаптивності, інноваційності, діджиталізації та

іншими. Тоді як виокремлення специфічних принципів у розрізі структурно-функціональних компонент надасть можливість підвищити ефективність та адаптивність фіскальної політики загалом.

З огляду на зазначене, дотримання сформульованих вище принципів формування і реалізації фіскальної політики сприятиме подальшій реалізації поставлених цілей цифровізації економіки України.

Список літератури:

1. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-

2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації. Розпорядження КМУ від 17 січня 2018 р. № 67-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>.

2. Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970-1980) : в 11 томах. 1973. URL: <http://sum.in.ua/>

3. Державне управління та державна служба : словник-довідник / уклад. О. Ю. Оболенський. Київ : КНЕУ, 2005. 480 с.

4. Голик М. М. Особливості реалізації стабілізаційної фінансової політики в Україні. Молодий вчений. 2015. № 3 (18) URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/3/12.pdf>

5. Криленко Д. В. Засади сучасної фінансової політики в контексті регіонального економічного зростання. Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія „Економічні науки”. 2018. № 1. URL: <https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fk>

nau.kharkov.ua/%2Findex.php%3Fdo%3Ddownload%26id%3D7169%26area%3Dstatic%26viewonline%3D1

6. Карлін М. І. Особливості фінансової політики держави з нестійкою фінансовою системою в глобалізованому світі. Економічний форум. 2014. № 4. С. 207-214.

URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2014_4_35

7. Дуліба Є. В. Особливості формування та реалізації фінансової політики держави. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки». 2018. № 4(9). URL: file:///C:/Users/User/Downloads/mniju_2018_4_5.pdf

8. Price R. The Political Economy of Fiscal Consolidation / R. Price // OECD Economics Department Working Papers. – 2010. – № 776. – Р. 5.

9. Шевченко В. М. Принципи фінансової політики держави на різних фазах економічного циклу. Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. 2012. № 1 (5). Т. 2. С. 399-403.

Жолболдуева Д.Ш.

к.э.н., доцент,

Толонов Э.Н.

к.э.н., доцент

Кыргызская Республика, г. Жалал-Абад,

экономико-юридический факультет,

Жалал-Абадский государственный университет имени Б.Осмонова

ПРОБЛЕМЫ ФИНАНСИРОВАНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В КЫРГЫЗСТАНЕ.

Аннотация. В статье рассмотрены некоторые проблемы финансирования деятельности субъектов малого и среднего предпринимательства на свете проекта программы Правительства Кыргызской Республики по развитию и поддержке малого и среднего предпринимательства в Кыргызской Республике на 2019-2023 годы.

Annotation. The article discusses some problems of financing the activities of small and medium-sized enterprises in the light of the draft program of the Government of the Kyrgyz Republic on the development and support of small and medium-sized enterprises in the Kyrgyz Republic for 2019-2023.

Ключевые слова: Экономика, предпринимательства, малый бизнес, кредитование, государственная политика, финансирование деятельности, экономический рост.

Keywords: Economy, entrepreneurship, small business, lending, state policy, financing activity, economic growth.

За годы независимости в Кыргызстане произошла трансформация общественных отношений, появились новые формы собственности, изменилась социальная структура. Первоначально произошел спад производства, возросла безработица, снизился уровень жизни населения. В этих условиях стал формироваться малый бизнес, как особая сфера общественного производства. Становление малого бизнеса создало предпосылки эффективной многоукладной экономики, привело к формированию новых форм собственности и предпринимательства как основы устойчивого и стабильного развития общества и гарантии необратимости движения по пути к рыночной экономике. Именно малый бизнес активизирует способность субъектов рынка реагировать на изменения спроса, на изменения рыночной конъюнктуры, заполнять образующиеся ниши в потребительской сфере. Только малый

бизнес способен ускоренно применять прогрессивные наукоемкие технологии, способствующие быстрому использованию достижений современной науки. [5,6].

Приоритетное развитие малого бизнеса необходимо для решения таких социально-экономических задач, как оптимальное формирование рыночной инфраструктуры, создание дополнительных рабочих мест, увеличение занятости населения, уменьшение диспропорции в его доходах. Малый бизнес способствует развитию экономически слабых регионов, преодолению дефицита потребительских ресурсов, снижению социальной напряженности. В настоящее время малое и среднее предпринимательство занимает нишу в ВВП страны в размере около 40% (табл.1). При этом объем валовой добавленной стоимости, произведенной субъектами малого и среднего